

„Edinost“

Izšla enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročilna značka:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kron
vzročino se plačevali naprej. Na naročbo brez priložene naročilne se aprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); livon Trsta pa po 3 stotink (4 avč.).

Telefon št. 570.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primerljivim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati ledo Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Nahajala tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Slovensko vseučilišče.

Prejeli smo in objavljamo:

Slavno uredništvo!

Blagovolite sprejeti v svoj cenjeni list neizpremenjene sledeče tri izjave:

Manifest.

Slovenski dijaki poslancu dr. Šusteršiču.

Jednoglasno pripoznavajo Slovani in še posebej Sloveni nedogledno važnost vprašanja vseučilišča v Ljubljani.

Govoril je ves narod in pozval svoje zastopnike v državni zbornici, da tam ponovijo zahtevo narodovo.

Pričakovali so interesovani krogi, da to idealno vprašanje prednese državni zbornici zastopnik slovenskega naroda, ki je neomadeževan, ki je zmožen i po svoji osebi dati najboljšo poročilo za vsepehe.

Toda vseh nas je prekanil poslanec dr. Šusteršič: navzlic odporu pri svojih tovariših, navzlic pozivu jugoslovanske akademiske mladine, — da naj z ozirom na svoje stališče v parlamentu izza 5. maja t. l. prepušči predlog drugemu slovenskemu poslancu, ker inace stavi idealno našo zahtevo v nevarnost, — navzlic vsemu temu izlorabil je to naše najčišče vprašanje v prilično rehabilitacijo svojega parlamentarnega položaja, postavil na kocko svojo osebnost in univerzo v Ljubljani.

Skrajno ogorčeni nad takim podlim postopanjem poslance dr. Šusteršiča, s katerim se je drznil oskruniti našo svetinjo, s katerim je, izlorablajoč jo za poskus ustajenja svoje osebnosti, oškodoval dobro stvar, — izražajo mu podpisani slovenski akademiki svoje zaupanje, najostreje obsojajoči tako podlo, egoistično-umazano ravnanje.

Slovenski dijaki protestujejo v interesu svete, narodne stvari proti temu, da se narodni interesi po justifikirani osebi izpostavljajo nevarnosti, protestujejo proti temu, da nastopa poslanec dr. Šusteršič v imenu slovenskega naroda in pozivljajo dra. Šusteršiča, da, ako ima še kaj časti in domoljublja v sebi, konečno vendar žrtvuje svojo osebnost domovini!

Konečno pozivljajo slovenski dijaki vso slovensko inteligenco, da zagreni takemu značaju vse intrigne, da se očisti te sramotne pege pred svetom in javno izrazi, da je ni volja i na dalje prepuščati svoje borilne zastave nečistim rokam — pridružujoča se našemu manifestu.

Na Dunaju, dne 7. grudnia 1901.

Slovenskim poslancem!

Slovensko dijaštvo, užaljeno do dna duše po porazu, ki ga je doživel slovenski narod dne 6. grudnia 1901, ki bi moral biti dan vsaj moralnega trumfa za vse Slovence, izraža — ker ni bilo na braniku za sveto narodno stvar ne spretnih taktikov, ne impozantnih govornikov, ker se ni čulo vsestransko podprtih prepričevalnih dokazov, ne glasu zastopnika Ljubljane, ker ni skoraj nikdo zavračeval izzivajočih žalitev nasprotnikov, spoznavaje, da je desorganizacija onemogočila skupen nastop pred zbrano tujino in je tako pokopala narodu njega najsvetejšo pravico — svoje trpko ogorčenje in najglobokeje obžalovanje nad onemoglostjo in brezbriznostjo slovenskih poslancev.

Dunaj, 8. grudnia 1901.

Dr. poslancu, dvor. svet. g. dr. Ploju!

Slovensko dijaštvo izraža gosp. dvor. svet. in drž. poslancu svojo srčno zahvalo na njegovem močnem nastopu v državnem zboru dne 6. grudnia t. l.

Dunaj, 8. grudnia 1901.

Skupni podpisi vsem trem izjavam so na razpolago v uredništvu „Slov. Naroda“ v Ljubljani.

Zarota proti zdravju.

Poslanec Spinič in tovariši so v seji zbornice poslancev dne 29. novembra stavili nastopno interpelacijo:

V listu „Avanti“, izhajajočem v Trstu je pod naslovom: »Njihovo poštenje. — Spekulacija dra. Tedeschi ja« čitati nastopno notico:

»Njihovo poštenje. — Spekulacija dra. Tedeschi ja. Prava zla usoda bremeni na svetih delih camorre, odkar se je na tržaškem obzorju prikazala zvezda »Avantija«, da posveti tudi v skrita zakotja Venezianovo-židovske »poštene družbe«. Ne mine dan, da ne bi padel kakov nov udarec na glavo velikodušnih izdajalev dežele. Tudi neki navidezno malopomembni dogodek prevzemlje analogo šibe, ki jim je v strah!

Glejte čitatelji! Dogodilo se je, da je bil dr. Cerebrini na mesto dra. Meerausa imenovan deželni sanitetni nadzornikom. Sprememba se je izvršila neopaženo, ali peklenšček je hotel, da so bili s tem na nesrečen način motjeni krogi prejasnega človekoljuba dra. Tedeschi ja.

Pred nekoliko dnevi si je novi sanitetni inspektor ogledal zavod za izdelovanje snovi za cepljenje kozic slovečega Žida, in glejte, naletel je na nič manjega, nego na goljufijo. Tu vam podajemo razkritje.

Ker je razprodaja snovi za cepljenje veliko večja, nego je množina, kakor jo more izdelovati Tedeschi je zavod, pa je izborni reševatelj človeštva, dr. Tedeschi, nadahnen po visokoplemeniti pohlepnosti po dobičku, tube z desetimi porejimi spreminjal v take s petdesetimi porejimi, in sicer jednostavno dodavši glicerina.

Kakor je videti, ni to nič več in nič manj nego stara in istotako dragocena metoda gostilničarjev, ki potom sv. krsta iz desetih litrov vina napravljajo petdesetih njih. V posledicah pa je veličanska razlika, kakor kakov propad.

V resnici, dočim gostilničarji po krščenju vina čisto nehoti postajajo dobrotniki človeštva, ker manjšajo strupenost alkohola, ni možno tega reči o njih posnemalcu Tedeschi ju.

V temnem delovanju tega moža vidimo grdo početje židovskega zdravniška, ki iz gole pohlepnosti po dobičku nesramno goljufa neštivilna nedolžna bitja. Stariši, ki trepečejo za zdravje svojih otročičev in ki se vsakako pokoré zakonitim predpisom, puščajo otročiče cepiti, uverjeni, da so ti poslednji s tem imunizirani proti kozicam. Tu pa so stariši ogoljufani na svojih otrocih; tu se njihovim otrokom vceplja mesto učinkajočega kravjega cepiva, ne malo nevarni glicerina.

Če bi pa pri nas navstala epidemija kozic v kakem stanju bi jej stali nasproti otroci, dečki in deklice in celo mladeniči v Trstu?

Tu stojimo pred grdo goljufijo, ki navadnemu Židu masti trebuh, med tem, ko so s tem tisoči nežnih bitij in z istimi tudi skupno prebivalstvo, izpostavljeni kozicam in smrti!

To je peklena zarota proti zdravju vse dežele, ki je na jedni strani hvalo dolžna vladnemu organu na razkritju nezastisljane grde goljufije, a mora na drugi strani zahtevati, da se zavod za izdelovanje snovi za cepljenje izroči drugim rokam.

Ta malopridnost nas odvezuje, vsaj za danes, od tega, da bi povdarjali pomajkljivosti v postopanju za pripravljanje kozic, in nedostatno čistost, vladajočo v zavodu.

Dejstvo pa je, da vsi zdravniški tržaški, katerim je početje v židovski izdelovalnici kozic znano, naročajo snov za cepljenje z Dunaja, ker cepljenju s Tedeschi jevim kozicami navadno sledi absees.

Vspričo take nesramne goljufije, takega cinizma, s katerim se je izvršilo najhujše izdajstvo na ljudstvu, moramo nedelavnost in brezskrbnost namestništva javno grajati in zahtevati, da zavod za izdelovanje cepiva vlada vsprejme v svojo oskrb, da se taka dobrotvorna iznajdba ne bo še nadalje izkoriščala na škodo ljudstva, in v nasičevanje nizke poželjivosti židovskega, sleparskega vampirja, ki tira v blato zdravniški poklic.

V tej notici se neki dr. Tedeschi, posestnik zavode za izdelovanje cepiva v Trstu, obdoljuje, da pridodaja cepivu veliko kvantiteto glicerina in da iz desetih porej izdeluje petdeset porej.

Ker pa bi tako, naravnost infamno početje moglo imeti groznih posledic za celo generacijo, si dovoljuje podpisani staviti nastopno vprašanje do njeg. ekscelence gosp. ministerskega predsednika kakor voditelja ministerstva za notranje stvari:

Je-li njegova ekscelence pri volji, najstrože in nepristranski proučiti notico, posneto tu dobesedno, ter dati krivce pozvati na odgovornost in ukreniti potrebno, da zavod za izdelovanje cepiva v Trstu preide v oskrb države?

Na Dunaju 25. novembra 1901.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 9. decembra 1901

Vseučiliško vprašanje v parlamentu. Ko je v zadnji seji poslanske zbornice posl. Berger govoril proti nujnemu predlogu za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča, dotaknil se je — kakor smo že omenili — tudi vprašanja o laški univerzi. Govornik se je najprej izjavil proti ustanovitvi v nemških (rabil je tu izraz »tujen-jezični«) vseučilišč sploh. Nas zanima v veliki meri in si moramo dobro utisniti v spomin za bodoče čase, kar je vsenemški mož govoril na adresu Italijanov. To so bili mizli curki na razgrete italijanske glave!! Dolgega govora kratki zmisel je bil namreč ta: Če so že Italijani veselili tega, jim Nemci prav radi privoščajo svoje — simpatije, ali Trsta jim ne ostopijo nikdar, ker ta mora biti nemško pristanišče!

Posl. Berger je rekel namreč, da Italijani sicer uživajo vse simpatije Nemcev, da se pa Nemci morajo odločno postaviti proti poitalijančevanju nemških pokrajin. Dvojezičnosti inomostske univerze se bodo Vsenemci vselej upirali.

Tudi ustanovitvi laške univerze v Trstu se morajo Nemci protiviti, ker je Trst jedina dobra avstrijska luka in ne sme ista pripasti Italiji, ker bi Nemčija na ta način izgubila jedino luko ob Adriji.

Govornik je, nadaljujé svoj govor, trdil, da v interesu avstrijskih narodov treba v Avstriji povspesevati le razvoj nemških univerz!! Naznanil je, da predloži tozadevna resolucijska predloga za ustanovitev nemških visokih šol v Brnu in Solnogradu. Že začetkom svojega govora je posl. Berger omenjal, da Avstrijska mora biti nemška, ali pa da je sploh ne bo!

Na nekem mestu svojega govora je posl. Berger napravil vsklik, ki priča, da semegalomanija Nemcev tesno dotika že — blaznosti in ki mora vsakemu Nenemcu pognati rudečico svete jeze v obraz. Vskliknil je namreč, da v Avstriji je bilo vsikdar dovolj slovanskih hlapcev, ali Nemci so bili vedno gospodje! — Torej, nam vsem, večini prebivalstva, ki je prelila potoke krvi za obstanek te države — nam vsem hoče nemška blaznost prisojati ulogo — hlapcev!! To bi vendar moralo enkrat nam Slovanom

odpreti oči, da bi se zavedli nevarnosti, v kateri se nahajamo! Če bi kdo hotel prigrvarjati, da to je rekel le jeden Vsenemcev, ki so le mal del nemškega zastopstva v zbornici, konstatujemo pa mi temu nasproti, da je nemško nastopanje v zbornici simfonija, katere partituro je spisal Schönerer in na kateri sodelujejo vsi! Jedni svirajo na glasenjih, drugi na pohlevnejih instrumentih, ali vsi — kakor rečeno — po isti partituri.

Poslanec dr. Žaček je najprej izjavil, da Čehi podpirajo nujni predlog, ker so zahteve Jugoslovancev popolnoma opravičene. — Govornik je dalje trdil, da je Avstrija silno zaostala za drugimi celó mnogo manjšimi državami, kar se tiče visokih šol zaostala zato, ker hoče pomnoževati samo nemške univerze. Dokler se bodo avstrijske vlade držale tega stališča, ter ovirale ustanovitev narodnostnih univerz, Avstrija sploh ne bo mogla kulturno napredovati ter bo vedno zaostajala za drugimi državami.

Poslanec dr. Hortis je v svojem govoru omežil med drugim, da bi Italijani radi uporabili ugodno priliko, da dokažejo svoj čut pravice do vsake narodnosti (Ali ste čuli prijatelji?! Op. ured.) ter da bi izkazali zasluženo čast vsakemu narodu (Prijatelji, oslonite se kam, da ne padete vznak! Op. ured.), ki stremi k izomiki, ako bi bili v slučaju, ki je v razpravi, dani potrebni pogoji, da se bo moglo tudi izvesti to, kar se zahteva z nujnim predlogom.

(Od kje je pa Hortis vzel sposobnost in torej tudi pravico za sodbo, da-li imamo mi Jugoslovani pogoje za lastno vseučilišče!! To je že skrajno, ako si taki ljudje arogirajo pravico za sodbo o naši kulturni kvaliteti, o vrednosti našega jezika in o stopinji naše kulture, — taki ljudje, katerih obzorje sega od Trsta do Opčin in pa tja čez morje Adrijansko. Slepce ne more izrekat sodbe o barvah; takovi ignoranti ozirom na etnografske razmere v Avstriji in na kulturni razvoj narodov, kakoršnji so naši italijanski politiki, pa naj bi ne izrekli sodbe o vrednosti teh narodov, ako se nočejo — blamirati! Op. ured.)

Potem je dalje omenil, naj se njim Italijanom izkaže pravica, potem da bodo tudi oni pravični drugim. (S tem je gospod Hortis najlepše priznal, da Italijani niso pravični! Kje — to vemo najbolje mi primorski Slovani. Op. ur.) Potem je posl. Hortis omenjal, da so se v stvari laškega vseučilišča združili proti Lahom Slovani in Nemci, če tudi so si sicer vedno sovražni med seboj, ter da si hočejo toliko jedni, kolikor drugi osvojiti Trst, kateri da pripada samo Tržačanom, torej — po Hortisovi logiki — Italijanom.

Posl. Hortis se je hotel kazati tudi skromnega in je rekel, da Italijani nimajo navade bahati se se svojo staro in visoko kulturo ter se svojimi privilegiji, ker to da itak že pozna vsakdo. Hortis je, zaključujé svoj govor, trdil, da ima laška univerza pred vsemi drugimi prednost do ustanovitve, vsled česar bodo laški poslanci glasovali proti nujnosti predloga za ustanovitev jugoslovanske univerze.

Posl. dr. Ferjančič je govoril o narodnostnih razmerah v Avstriji in je izjavil svoje ogorčenje na tem, da se nemški narodi smatrajo v Avstriji kakor nepozvani gostje; 8 milijonov Nemcev v Avstriji ima 5 univerz in še jih zahtevajo. Za večino, ki jo sestavljajo nemški narodi, pa preostajajo komaj 3 univerze in ravno Nemci so oni, ki se protivijo pomnoženju nemških univerz.

Govoré o laški univerzi, rekel je govornik, da ni mogoče misliti na ustanovitev laške univerze v Trstu, kjer je sedež laške irredente. Proti tej irredenti je najzvestejši va-

rah slovansko prebivalstvo ob Adriji in v interesu države je da ta narod podpira, Ves slovanski narod zahteva ustanovitve lastne univerze in vlada mora v smislu enakopravnosti tej zahtevi ugoditi. Slovenci hočejo s pomočjo te univerze delovati za razvoj svojega naroda in ne odstopijo nikoli od zahteve po univerzi.

Posl. vit. Jaworski, načelnik poljskega kola, je nasproti zahtevi Jugoslovancov nastopil približno istotako, kakor Všenemec Berger nasproti laški univerzi. Zatrjal nam je (Jaworski) najtoplejše simpatije svoje in svojih tovarišev, le univerzo nam je — odrekel. Drugi si on in njegovi Poljaki radi nas lahko tudi simpatije prihranijo! Od samih simpatij se ni še nihče nasitil.

Prav je imel gospod posl. Povše, ki je v opravičenem ogorčenju — kakor posnemljemo iz »Naroda« — vslikal Poljakom: Slovenci so svoj čas s svojimi telesi branili vašega Abrahamoviča pred nasilstvom Všenemec, danes pa ste nam pokazali svojo hvaležnost!

O govorih posl. Klaiča in Ploja, sprejemovimo nekoliko jutri.

O položaju. Torej zopet pogajanja med Čehi in Nemci! Ali kakor se glasi termin: »freimüthige Aussprache«! Gospodje ne bodo torej delali sklepov, ampak povedati si hočejo iskreno, z lica v lice, kaj da zahtevajo eden od drugega. Ti ljubi Bog: kakor da si niso povedali tega že toliko in toliko kratii!

Kako da je prišlo zopet do takih razgovorov!! I nu: gospod Körber vidi, da se stvari vendar dzugače razvijajo, nego je računat on. V svoji »vztrajni brezstrastnosti« je bil tako — strasten v prizadevanju, da bi osamili Čeha in zlomil njihov odpor, da sedaj leži v agoniji — vsa politiška in parlamentarna situacija. Čehom treba priznati, da so bili v zadnje čase dobri, spretni taktiki. Nikjer niso delali vidnih ovir, niso silili v ospredje, niso mnogo govorili ni v plenumu zbornice, ni v proračunskem odseku, v stavljenju nujnih predlogov so si nalagali skrajno samozatajevanje, nikdo jim ne more očitati, da je bila njihova taktika obstrukcionistiška — ja vendar občutijo vsi, da je češko vprašanje tista ozka ulica, skozi katero mora, kdor hoče sanirati parlament. In slednjič se je celo dr. Körber preril skozi falango svojih — profesorov na nemški strani, preril do spoznanja, da oni, ki ne more čez hrib, mora okolo hriba, do spoznanja, da čez hrib zlomljenja in zrušenja Čehov ne gre, da mora torej okolo hriba: dobrohotnega razgovaranja s Čehi.

Minoro sredo je gospod Körber povabil k sebi nekatere odlične češke poslance in jih povprašal, da-li bi bili pripravljeni zopet sedeti na konferenčni mizi z Nemci. »Politik« pravi, da so se razgovarjali le o formalnih vprašanjih, to je, kako uglasiti pot novi akciji!! Vsi da so bili tega mnenja, da ni smeti izgubljati časa: torej bi morala ta nova češko-nemška pravna komisija zborovati hkratu z proračunsko debato v plenumu zbornice.

Češki poslanci se niso obotavljali nijeden trenutek, ali prepuščajo vladi odgovornost, da spretneje uprizoni ta obnovljeni poskus, nego se je godilo do sedaj! Dvojno je važno na tem, pravi praški list: ali bodo oni nemški poslanci, ki se udeležijo posvetovanj, p o o b l a š č e n i go v o r i t i — v i m e n u v s e h n e m š k i h s t r a n k ; i n : k a t e r e t o č k e p r o g r a m a p r i d e j o v r a z p r a v o ? !

O tem poslednjem vprašanju jako — zanimivo razpravlja list »Reichswehr«. Njemu se vidi to vprašanje glavno: o čem naj se pogovarjajo!! In prerezatavši to vprašanje prihaja do zaključka, da o teh konferencah ni misliti na kakov v s p e h. Povsem pametno, logično povdarja ta list, da je s tem, da Nemci silijo vprašanje državnega jezika na dnevni red, že a priori onemogočeno sporazumljenje. Poleg tega, da Čehi nikdar ne privole v to zahtevo, ta nemško češka konferenca niti kompetence nima za razpravljanje o tej zahtevi. Vprašanje državnega jezika je vprašanje, ki se tiče vse države. S kako pravico naj se rešuje tam, kjer sede le Nemci in Čehi!! Drugače je s češko zahtevo po notranjem jeziku: ta spada v okvir češko-nemških diferenc. Temu vprašanju bi mogla in morala biti posvečena ta nova pravna akcija!

Kje pa je človek, ki bi verjel, da bi Nemci v češko-nemški konferenci odnehali od svojega državnega jezika in da bi se vrhu tega še zopet spustili v pošteno dogovore za zopetno uvedbo češkega notranjega jezika??

Tacega optimista ga ni menda. Prav ima dunajski list: vse lepe besede Nemcev o potrebi pomirjenja, o potrebi vspostavljenja normalnih odnosaev v parlamentu, ostajajo le besede, dokler bodo Nemci razobešali svoj Gesslerjev kobuk nemškega državnega jezika! Ta mora pasti in žanjim fiksna ideja Nemcev, da so oni predestinirani za uživanje privilegijev da so rojeni za »gospode« — kakor je naravnost povedal posl. Berger v razpravi o nujnem predlogu za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča! Potem, ali absolutno še le potem bodo razmetane ruševine ki so zasule poti do pomirjenja med narodi Avstrije! In dokler ne bo na ta način uglasjena ta pot, so zastoj vse konference. Agonija se sicer podaljšuje, drugzega pa ne bo doseženega ničesar.

Sprememba na namestništvu tirolskem. Dosedanji namestnik tirolski, grof Merveldt, je odstopil in je ob tej priliki imenovan dosmrtnim členom gospodske zbornice. Tirolskim namestnikom pa je imenovan sekcijiski načelnik v ministerstvu za notranje stvari, baron Ervin Schwarzenau. Grof Merveldt je star še-le 57 let. Svoječasno je bil deželni predsednik v Šleziji in zatem namestnik na zgornjem Avstrijskem.

Kakor tirolski namestnik je bil dosleden nasprotnik zahtevanju Italijanov po avtonomiji Trentina in celo tedaj, ko se je morda osrednja vlada kazala kolikor toliko naklonjena tem prizadevanjem. Grof Merveldt je šel tako daleč v svojem nasprotovanju, da je okrajnemu glavarju v Tridentu odvzel neke predprave, ki so istemu podeljale značaj nekakega podnamestnika za Trentin. (Na to mesto so bili navadno imenovani dvorni svetniki). To njegovo dosledno nasprotovanje avtonomiji Trentina ni nehalo — kakor rečeno — niti tedaj, ko je celó centralna vlada skušala doseči kako srednjo pot do sporazumljenja med Nemci Italijani v deželnem zboru tirolskem in ko so se — na primer — med zastopniki obeh narodnosti ob navzočnosti zastopnika centralne vlade, sedanjega namestnika tirolskega, barona Schwarzenaua — vršila pogajanja za avtonomijo Trentina. To Merveldtovo nasprotovanje dovelo ga je tako daleč, da je v uradnem listu najostreje nastopal proti načrtu avtonomije Trentina, ki ga je po sporazumljenju poslancev obeh narodnosti sestavil posl. dr. pl. Grabmayer; to postopanje je povzročilo slednjič Merveldtov odstop.

Značilno je, da je Merveldtovim naslednikom imenovan oni baron Schwarzenau, ki ni nasproten avtonomiji Trentina in ki je v tem vprašanju, kakor zastopnik centralne vlade, dosegel svoječasno, da so se poslanci obeh narodnosti sporazumeli.

To imenovanje bi značilo kakor da je vprašanje o avtonomiji Trentina jelo dozorevati v zmislu italijanskih želja ter da Italijani na južnem Tirolskem slednjič bržkone vendar le dosežejo to, za kar so se že tako dolgo bojevali, t. j.: samoupravo.

Kaj pa mi Slovenci? Kje je združena Slovenija, ali vsaj samouprava južne Štajerske? Stara šara! nam poreče kak moderen slovenski diplomat! Imamo pač preveliko opraviti z reševanjem vere in liberalne misli, da bi se brigali za take lapalije. Ako bi se bili tudi mi istotako dosledno in vstrajno borili za svoje prvotne ideale, kakor so se tirolski Italijani, bili bi sedaj pač mnogo bližje uresničenju istih, nego smo v resnici. Morda nas tudi v tem obziru vspehi Italijanov vzbude iz letargije, kakor so nas vzbudili ob vprašanju vseučilišča! Nas morejo menda vzdramiti in spemetovati jedino le — batine!

Proti dvoboju. Sestavil se je odbor se sedežem na Dunaju, ki si je nadel nalogo, da zaprične akcijo proti dvoboju. V dsego tega cilja hoče zajedno zapričiti akcijo za zboljšanje zakonodaje v varstvo in obrambo osebne časti. Ta odbor je sestavljen do sedaj od kakih 300 oseb iz najodločnejših krogov: iz aristokracije, izmed parlamentarcev, državnih funkcionarjev itd. Od tega odbora smo prejeli nastopni oklice:

V seji avstrijske zbornice poslancev dne 12. maja 1901. je njeg. ekselence g. minister za deželno brambo, FZM. grof Welsersheimb v svojem oficijelnem odgovoru na interpelacije, stavljene do vojne uprave, izrekel med drugim tudi nastopne besede:

»Moj apel se obrača do vseh, da se pridružijo na poti za pobijanje dvoboja... »Revolucije ne pomagajo nič, ampak zgodi ti se morajo čini... »Naj bi država in družba, sodelovala na tem, vojska gotovo ne bo proti

temu, ona bi mogla le pozdravljati to in podpirati«.

Ta izjava ministrova, ki je, govoré v imenu najviše vojaške avtoritete, označil običaj dvoboja kakor »dvobojniško zlo«, pošilja udeležnim krogom družbe poziv, naj prednajačijo v pobijanju dvoboja.

Podpisani smatrajo za svojo dolžnost, da slede tej vspodbuji, in izjavljajo s tem, da se iz razlogov, bodi razuma, bodi vesti, hočejo z vso zaresnostjo lotiti pobijanja tega družabnega zla, ki se sedaj tudi v širših krogih pripoznava kakor tako.

Pripoznavaje dejstvo, da čast posamičnika v obstoječih javnih napravah ne poseduje zadostnega varstva, in vzdrževaje pravico do obrambe pred žaljenji, ter do tega, da se, ako okolnosti zahtevajo, radi žaljenj zahteva zadoščenje, si v ta namen stavlja podpisani, in oni, ki se jim še pridružijo, nalogo, da pripravijo pot zboljšanju zakonodaje v obrambo časti in si hočejo prizadevati, da se po možnosti uvedejo častna razsodišča in častni sveti, ki bi bili pripravi v to, da bodo na svoji časti užajenemu na način, ki bi odgovarjal sedanji stopinji omike, nekrvavo preskrbljevali resnično zadoščenje, da ne bo več zaveden v to, da bi si sam z orožjem iskal takega zadoščenja.

Vsi državljani udeleženi krogov, brez razlike njih narodnega, političnega in verskega stališča, ki soglašajo z nami, so vabljeni s tem, da se pridružijo tej izjavi. Naša domovina Avstrija, v kateri je morda več razloga za pobijanje dvobojniškega zla, nego v mnogokateri drugi deželi, naj z živo udeležbo in načinom, ki bo silil do spoštovanja, vstopi v gibanje proti dvoboju, ki je že, z nado do vspeha, zapričeto v Nemčiji, Franciji in Italiji.

Pritrjevalne izjave naj se izvole pošiljati na naslov jednega podpisanih gospodov. V meri, kakor bodo prihajale take izjave, se sestavi odbor v Avstriji, ki naj bo sklepal o nadaljnjih korakih, ki se imajo storiti«.

V posebni pripombi se opozarja, da ta poziv velja le onim krogom, ki prihajajo v poštev kakor »sposobni za satisfakcije«.

Med podpisane so tudi: Oton pl. Detela, deželni glavar Kranjski, dr. Vincencij Ivčević, državni poslanec, dr. Vatroslav Jagić, vseučilišni profesor na Dunaju, dr. E. l v a r d K i n d i n g e r, predsednik višega dež. sodišča v Trstu, Friderik grof Marenzi, namestništveni svetovalec v Trstu, dr. Friderik Ploj, dvorni svetnik in državni poslanec, Fr. Povše, državni poslanec, I. P. Vencelj, državni poslanec.

Ruski glas o zapadnih Slovanih.

»Rusko sobranje« obdržavalo je začetkom oktobra svoje zborovanje. Govorili so o Slovanstvu. Generalleutenant A. J. Rittich je imel govor o položaju Slovanov v srednji in južni Evropi. V živih črtah je opisal zapadno slovansko družino, se-stoječo iz 35 milijonov duš. Ta prebiva na prostoru, ki obsega 15.000 kvadr. milj, a nje politično položnje je skrajno neugodno; ker je od svojih neprijateljev kruto zatirana in izsesovana. Če tudi ni zamoglo to Slovanstvo še pretrgati vseh verig, ki je zadržujejo, da bi se pokazalo v svoji veličini, vendar ni ta slovanski svet bolan in zadušen, marveč živi v njen krepki zdravi duši. Ista ni malomarna. — Iz te srede prihajajo na pozorišče ljudstva, ki se na svoj riziko postavljajo nasprotniku v bran. — Njim na čelu koraka možki narod češki. — Če tudi generacija za generacijo utrjuje v tem silnem boju pa stopajo na nje mesto čileji mlajši bojovníki. — Tako so nastopili za Staročehi zdaj Mladočehi, a za njimi stojé že silejše moči — radikalniši elementi.

Zadržano s Čehi nastopajo druga slovanska plemena — da si izvojujejo naravne pravice. Ta boj ne more ostati brez vspeha — zapadni slovanska plemena morajo zadobiti prej ali slej svoje pravice in svojo varovano samostalnost. — Tako govori naš ruski general — ker upa v našo boljšo bodočnost. In mi naj bi uklonili tilnik, bežali z bojnega polja, predno zmagamo!! Ne, naj le traja boj, naj se narod le vežba in brusi! Priti mora dan, ko bomo tudi mi ali naši potomci vživali slavo zmage. — Mi ne potrebujemo gailega mira, mi nečemo umreti brez domovine in brez našega prava! Nemci nočejo videti v svojem sosetstvu slovanske države. A milijone Slovanov ni možno požreti, kakor je morda možno požreti par nemških želodov. Torej: Slovani, sreč kvišku!

Tržaške vesti.

Odmevi! Znan poštenjak nam piše: Na notico, priobčeno v cen. »Edinosti« o »romanju v okolice«, oziroma o večerji tržaške duhovske — camorre, Vam javljam, da jaz in moja družina ne pojdemo poslušat laških propovedi, ker jih ne umemo! A tudi v okolice ne pojdemo! Ako pa nas res vržejo iz latinskih cerkv tržaških — pojdemo, jaz in vsa moja družina prav gotovo — kam drugam!

Prosim, da priobčite teh par vrstic v opomin onim od — večerje!

Udani

I. M.

Pavovo perje, ali domišljija tržaških rudečkarjev! Te dni smo bili sporočili, da je v Ljubljani umrl poštenjak I. D., ki je — v prejšnjih časih, dokler je bil pri zdravju — kakor mravlja deloval za našo narodno stvar.

Sedaj pa čitamo v »slovenskem« glasilu tukajšnjih »demokratov«, da so tržaški organizirani delavci nabrali za udovo pokojnika 259 K. Da so delavei zložili to svoto, to je resnično in je lepo. Lepo pa ni od tržaških rudečkarjev, da si prisvajajo kako posebno zaslugo na tem in da slepijo svet, češ: to je sad socialističnih delavcev!

Mi poznamo večino onih, ki o priliki smrti vsacega tovariša, ali uda njegove družine, darujejo po eno krono! Tako je delal tudi pok. I. D.! Toda ti ljudje niso sami nasprotniki našega naroda, oziroma socialni demokratje, ampak velika večina teh mož so v našem narodnem taboru!

Lepo in res socialistično je, ako se delavci podpirajo med seboj, oziroma, ako podpirajo osirotele družine nekdanjih tovarišev — a lepo ni, da si kedo nadevlje pavovo perje in se s tem baha: češ, to smo storili mi demokratje!

Miklavžev večer v čitalnici. Minolo soboto je ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu priredila običajni »Miklavžev večer«. In lahko rečemo, da je ta večer izpal prav srečno, sijajno. Vse točke so se izvajale točno. Petje je bilo krasno, donelo je kaj ubrano iz deških grl. Vse priznanje gospici M. Reichmann, ki je vodila in izvežbala zbor. Tudi deklamacije so bile primerno izbrane. »Vrlega Slovence« je kaj navdušeno deklamiral I. Karg, »Potepena šolarja« pa I. Male. Igro »Mladi Robinson« so učenci 4. razreda predstavljali tako spretno in naravno, da je bilo občinstvo kar iznenađeno. G. I. Dalkin vsa čast, ki je učenec tako dobro izvežbala. Zadnjo točko je izpolnil Miklavž, spremljan od angeljev in zlodijev; marljivo je izpraševal dečke in se posebno oziral na znanje slovensčine. — Poredneža, ki ni znal moliti, so odpeljali parkeljčki! Koncem je pa Miklavž razdelil vse polno daril med otroke

»Miklavžev večer« je bil tudi letosjako zabaven in poučljiv. — Vsa čast odboru ženske podružnice in nje vrli prvomestnici! Slovenske gospe so bile dobro zastopane, posebno če vpoštevamo, da sta bila ura neugodna in dan neprimeren. G. voditelj deške šole je držal jako primeren govor, katerega naj bi si stariši in otroci dobro zapomnili.

O če.

Veselica »Lipe«. (Dopis). Veselica, ki jo je priredilo pevsko društvo »Lipa« v Bazovici in na kateri je nastopilo tudi novo pevsko društvo »Primorec« iz Trebič, se je razvila v pravo pristno narodno zabavo, kakošnjih bi si jih mnogo želeli v naši tržaški okolici. Vreme je bilo slabo, skrajno neugodno, pravi zimski dan. Burja je bila silna in naletaval je sneg. Človeku je bilo ob takem vremenu res težko iti iz-pod strehe. A vzlic temu je došlo na to narodno zabavo mnogo domačega občinstva. Pa tudi iz sv. M. M. spodnje je došel oddelek vrlega, v delovanju nepresežnega društva »Slava«.

Veselica se ni začela ob določeni uri ampak malce kasneje, ker so, z orinom na vreme, morali nekoliko počakati.

In potem se je vršil vspered, točka za točko. Ne bomo podrobno ocenjevali posamičnih točk. Le toliko naj omenimo, da nam je posebno ugajal mešani zbor »Sam«. To je težka skladba, ali društvo »Lipa« jo je pelo — ob spremljevanju harmonija — s tako preciznostjo, da smo bili kar presenečeni najradostnejše. Ta zbor so morali ponavljati na obče zahtevanje občinstva.

Pohvalno moramo omenjati tudi novo pevsko društvo »Primorec« iz Trebič, kajti v razmerno kratkem času se je že tako dobro

izveščalo, da je moglo nastopiti z bratskim društvom »Lipa«. Ta zbor šteje že sedaj 30 pevec; posebno dobri so prvi tenorji. Tu je naš Ražem zopet sijajno pokazal, kaj more kakor pevovodja! Čast mu, vsa čast!

Igro »Gluh mora biti« so uprizorili v občo zadovoljnost. A pomisliti treba, da so bili to pot diletantje iz raznih krajev in da so imeli le eno skupno skušnjo. Bili so to gg. Nardin in Kuret od sv. Marije Magdalene spodnje in Ražem in gospa Urbančič iz Bazovice.

Po veselici smo se lepo zbrali v prostori gostilne g. Urbančiča, kjer se je razvila kaj animirana domača veselica. Mogočno je donela slovanska pesem iz grl pevec »Lipe«, »Primorca« in »Slave«. Čuli smo tudi nekaj navdušenih govorov, ki so vidno vplivali na ljudstvo.

Bil je to res lep naroden praznik, ki je pokazal, da se Bazovci zavešajo svoje narodnosti in da imamo v Bazovici trdno trdnjavo za našo zgornjo okolico! To so ljudje, ki zaslužijo res vse podpore od ostalih sobratov v mestu in okolici.

Miklavževa zabava, ki so jo večerj priredili naši mladi trgovci in trgovski pomočniki, je izpala — kakor se nam poroča — v popolno zadovoljnost v vsakem oziru. Vdeležba je bila precejšnja — no, lahko bi bila še mnogo večja, da niso sedanji časi tako resni za vse Slovence in za nas Tržačane še posebe. Največji kontingent je dala mladina obojega spola. Otroci, mladih in — starih, je bilo le malo. Pred prihodom in nastopom Miklavža je krožil po dvorani — srečno izbrani kapucinec g. V., ki je »pripravljaj pot« staremu nebeškemu dobrotniku! Nastop Miklavža in njega nagovor malim otrokom, velikim »otrokom« ženskega spola in onim moškega spola, je bil — veličasten! Upamo, da »Miklavž« Š. objavi vsaj deloma razne nauke in »evangelje«, govorene z njemu lastno spretnostjo! — Osebito je ugajalo priporočanje malim in velikim otrokom, naj bodo dobri narodnjaki, naj govore povsod in vedno le krasni naš slovenski jezik — žal le, da so, osebito veliki otroci, takoj na to tu pa tam pozabljali na lepe in modre nauke! Parkeljni so odpeljali par nepoboljšljivih grešnikov — v strah in grozo malim otrokom!

Darov je pripeljal Miklavž res mnogo in vsakovrstnih — le žal, da se je i on ravnal po geslu: Enim vse — drugim ničesar! Trgovski izobraževalno društvo sme biti povsem zadovoljno z izidom lepe domače zabave.

Drobne vesti. Izgubil se je. Frančiška Pahor, stanujoča v ulici del Molina a vento št. 26., je naznanila na policijo, da pogreša svojega 14-letnega sina Frana Pahorja; — istega da ni že par dni domov. Nadalje je prestrašena žena pripovedovala, da je bil njen imenovani sin zadnje dni neprestano nekam zamišljen in ni hotel jesti skoro nič. Ona da sluti nesrečo. Deček je visokega stasa, je suh in nosi svetlo vrhno sukno in kapico. Stvar je javljena vsem mestnim inspektoratom.

Na »sprehodu«. Redar, ki je sinoči v noč patroliral po ulici delle Beecherie, je bil opozorjen od neke ženske, da se tam blizu, to je v ulici S. Filippo, spreha neki mladenič z nožem v roki. Redar, podavši se na lice mesta, je res našel moža in ga interpeliral, na koga da žaka tu? Mož je izprva tajil, da bi imel nož in je izjavil, da se le spreha tu. Sveda, redar ni bil tako lahko-veren, da bi možu verjel, da se v istem času in po mrazu le spreha. Zato je moža vzel s seboj na policijo. Tu so pogodili, da je aretirane identičen s 20-letnim Rodolfom M. iz Trsta ter so našli pri njem neko železno šestilo! Mož je moral v ulico Tigor.

Spopad z redarjem. Ko je mornar Fran Barbo, stanujoči v zagati dell'Olio št. 2., hotel iziti iz svojega stanovanja, je nalezl v veliki iste hiše na več mladeničev, ki so se pričeli med seboj. Barbo je povabil mladeniče, naj gredo na ulico pričkat se in naj ne delajo nemira v tuji hiši. Te odločne besede so enega prepiralec razjarile tako, da je Barbota udaril s pestjo po glavi. Udarjeni ni hotel ostati predrznežu dolžan in hotel mu je vrniti. Ta poslednji pak je izvlekel na to nož. Ljubica Barbota, ki je bila navzoča, pričela je kričati na pomoč. V tem je prihitel redar, ki je aretirat moža z nožem. No, to ni šlo tako lahko, ker je nasilnež udaril tudi redarja in se mu postavil nasproti. Slednjič se je redarju vendar posrečilo, da je s pomočjo nekega drugega moža aretirat nasilneža in ga povezal ter odvedel v zapore. Tu

so spoznali in pogodili, da je nasilnik identičen s 20-letnim mornarjem Alojzijem P. iz Trsta.

Ne kradi! pravi sedma božja zapoved. Te zapovedi pa ni hotel poslušati 35-letni težak A. S., ki je v neki gostilni celo svojim lastnim tovarišem težakom izpraznil žepa. Ali skupil jo je! Kajti kmalo po storjeni tatvini so ga dali aretirati in spravili v ulico Tigor.

Nič novega. Neka ženska, stanujoča v ulici Ferriera št. 39., je svojo nasprotnico Katarino Daganelli tako »fino« nabila, da je morala le-ta iskati zdravniške pomoči. Altro che — »nežni« spol!

Le za šalo! Na zahtevo Marije Jurina so aretirali večerj 32-letnega Josipa B., ker jej je hotel bajt odnesti prstan. Na policiji je izjavil, da je napravil to — za šalo!

Zverinski sin. 34-letni Serafino Bonanno iz Italije, stanujoči v ulici della Scalinata, je hotel v soboto zvečer ubiti svojo lastno mater. Na kile obupajoče žene, ki je izbežala v podstrešje in od tu celo na streho, sta pritekla dva redarja in aretirala v podstrešju poživljenega sina, ki je izjavil, da ne bo miroval prej, nego da vidi kri svoje matere!! Redarja sta besnega Italijana odvedla na pristojno mesto, kjer so tudi pogodili, da je Bonanno izgnan že iz Avstrije.

Nesreči na delu. 21-letni mizar Hag Just, stanujoči v ulici Ponziana, moral si je večerj iskati zdravniške pomoči, ker si je na delu nevarno poškodoval roko. — 18-letni Ivan Martinič, stanujoči v ulici dell'Asilo, je padel na delu in se nevarno pobil. Na zdravniški postaji je dobil prvo pomoč.

Posledice alkohola. 38-letni Julij L., stanujoči v ulici Ferriera, je znan ljubitelj »božje kapljice«. Sinoči se ga je tudi nalezl čez mero. Ali to pot se je maščevali nad njim, kajti v pijanosti je padel in se nevarno pobil. Pomoč je dobil na zdravniški postaji.

Oko izgubil. 31-letni Josip Bune iz Sežane je v soboto žutraj kopal zemljo. Kar naenkrat mu je skočil kamen v levo oko tako močno, da mu je je izbil. Siromaka so pripeljali v tukajšnje bolnišnico.

Iz pred porotnega sodišča. V soboto se je vršila razprava proti 25-letnemu brivcu Ivanu Colombo iz Gorice, obtoženemu radi anarhistične propagande. Obdolžen je bil namreč, da je dne 28. in 29. oktobra prodal več iztisov anarhističnih pesmic ter en zvezek knjige »Anarhija«, spisane od znanega voditelja anarhistov, Krapotkina. Obtoženec je priznal, da je prodajal rečene knjižice, ali storil da je to, ne da bi poznal vsebino istih. In odločno je tajil, da bi bil on anarhist. Porotniki so zanikali krivdo z 11 glasovi proti enemu, in sodišče je obtožena rešilo krivde. Tej razpravi je predsedoval svetnik Pederzoli, državno pravdnštvo je zastopal državnega pravnik namestnik Clarici, obtožena je branil odv. Zanolla.

Dražbe premičnin. V torek, dne 10. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Belvedere 7, konji; ulica Torrente 10, brivski predmeti; ulica della Stazione, železna blagajna; ulica Sorgente 5, hišna oprava; Verdela 165, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Večera: toploer ob 7. uri zjutraj 4.2 ob 2. uri popoldna 10.8 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 767. — Danes plima ob 7.50 predp. in ob 9.29 pop.; oreka ob 2.17 predpoludne in ob 2.52 popoldne.

Členi osnovalnega odbora »Dramatičnega društva« so vabljeni v sredo ob 8. uri zvečer v čitalnico na sklepno posvečevanje o ustanovitvi društva.

Za podružnico sv. Cirila in Metodija za Rojan-Greto so darovali udeležniki banketa, prirejenega dne 7. t. m. na čast gosp. Juriju Piščancu iz Rojana povodom 30-letnice delovanja njegovega kakor pevec, K 13.

Vesti iz ostale Primorske.

× O volitvi dvojice poslanecv za kmečke občine koperske nam pišejo: Dosedaj se je na volitvah v Kopru poslancev za kmečke občine pisal zapisnik italijanski. Tudi letos je — po stari in lepi navadi — naš dobri prijatelj Schaffenhauer-Neyes prinesel že seboj pripravljen italijanski zapisnik.

Ali kakor se že godi povsod po svetu, tako se menda tudi slovenski volilni možje okraja koperskega jeli opuščati stare in lepe navade in so gospodu Neysu povedali v lice,

da hočejo — ker so oni v veliki večini — imeti slovenski zapisnik.

Gospod Neys se je nekaj zvijal, češ: da je tako navada, da je njemu sicer vse jedno. Ko pa sta člena komisije g. Šiškovič in svecnik Klun najodločneje pritiskala, se je gospod glavar udal in je — na veliko začudenje vseh — izvlekel iz žepa že pripravljeni slovenski zapisnik.

Volitev se je vršila v najlepšem redu, brez hrupa in brez vsacih zasramovanj, sicer običajnih od strani koperskih pouličnjakov. Lojalni kakor smo že do vsakogar, če tudi nas sicer nima rad, izrekamo tu gospodu glavarju Schaffenhauerju radi to priznanje, da je letos lepo poskrbel za mir in red. Hvala gre tudi g. orožniškemu stražmojstru Grči, ki je vsestranski poskrbel za osebno varnost naših volilnih mož. Prav res se je letošnja volitev najugodnejše razlikovala od onih iz prejšnjih let. No, sedaj vidijo lahko gospoda na oblastih, da že gre vse, če se le seno hoče.

× **Homatije v Dekanih.** Pišejo nam: Ko je bila dne 21. minolega meseca v Dekanih dovršena volitev 12 volilnih mož, je gospod župan Mahnič — ker vspeh volitev ni bil po njegovi misli — razžalil g. Šiškoviča, da je ta poslednji uložil tožbo radi žaljenja časti. Vsled te tožbe se je moral gospod župan Mahnič dne 6. t. m. predstaviti gospodu sodniku v Kopru. Na tej razpravi se je g. župan pokazal — junaka. Izgovarjal se je, da ni imel namena žaliti g. Šiškoviča, in da se je izrazil tako nerodno, ker je malo pregloboko pogledal v čašo. G. sodniku Tadjaku pa ni zadoščalo tako opravičevanje in je valed tega g. županu Mahničju odkazal tridnevno prenočišče pod streho hotela sv. Nikolaja v Kopru.

No, ker je že beseda o sodišču v Kopru, naj omenjam mimogrede še neke epizodice, ki se je izvršila tam istega dne. Ko se je začela razprava proti gospodu županu Mahničju, je stopil v sobo velmožni župan koperski, dr. Belli, da bi zastopal neko klijentnjo svojo. No, sodnik je odločno odslavlil velmožnega gospoda, pojasnivši mu, da je pred nekoliko minutami dal klicati dotično stranko, a se ni nikdo odzval. Dr. Belli je odšel vidno razsrjen!

Tako je prav! Signorom je treba enkrat temeljito izbiti iz glave misel, tisto fiksno idejo, kakor da imajo oni kako pravico do privilegijev, povsod in tudi — na sodišču. Čim bodo kurirani od te bolezni, pa se kmalo obrne na bolje v naši Istri!!

Vesti iz Štajerske.

— V Gradcu je umrl po dolgotrajni in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti v 40. letu svoje dobe gospod Alojzij Erbežnik, sotrudnik in prvi predsednik slovenskega izobraževalnega društva »Napreč«. Bil je zvest sin svojemu narodu! Mir in pokoj!

— Oženjena žena detomorilka. Pred celjskimi porotniki je stala 26-letna Ivana Srebotnik iz Zg. Gorč, zakonska, a od svojega moža ločena, obtožena, da je umorila lastno svoje dete; obsojena je bila na 3 leta težke ječe; njen ljubimec, 20-letni Jož. Žekar iz Slivnice, njen sokrivec in obdolžen tudi tatvine, pa je dobil eno leto ječe.

— Zverinstvo. 76-letni berač Gašper Bracum stal je l. 1875. pred celjskimi porotniki radi hudodelstva proti pravosti. Ta živinski človek je umoril svojo žrtev. Bil je obsojen k smrti na vešalab, a pomiloščen na 20 letno ječo, katero je presedel. Komaj je prišel iz ječe, že je zopet storil hudodelstvo nenravnosti in bil je večerj obsojen na 3-letno težko ječo.

Brzjavna poročila.

Deželnozborna volitev v Istri in na Goriškem.

POREČ 8. (B.) Na današnji volitvi za veleposestvo istrsko so bili izvoljeni z 51 glasovi nastopni kandidatje italijanskega političnega društva za Istro: dr. Josip Bubba, Andrej Davanzo, dr. Viljem Vareto, marko Jurij Polesini in dr. Almerigo Ventrella. Protikandidatov ni bilo postavljenih.

GORICA 9. (B.) Na današnji volitvi za veleposestvo italijansko so bili izvoljeni dosedanji poslanci dr. Alojzij Payer s 74 glasovi ter conte Jakob Panigaj in dr. Fran Verzeznassi z 72 glasovi. Tri glase je dobil Ivan Krst. De Stabile.

Demonstracije brezposelnih.

LYON 8. (B.) Brezposelni so demonstrirali v mestu. Policija je opetovano posegla

vmes. Več redarstvenih agentov je bilo ranjenih od kamenja. Municipalna garda na konjih je razpršila demonstrante. Zaprtih je bilo 30 oseb.

Razkritje spomenika pesniku Korneliju Mjejskemu.

LVOV 8. (B.) Danes predpoludne se je vršila slavnost razkritja spomenika pesniku Korneliju Mjejskemu. Slavnosti se je udeležilo kakih 8000 oseb. Po slavnosti so šli udeležniki v ulico Mochnatskega, kjer je nemški konzulat. Tu je močan oddelek redarjev zaprl ulico. Demonstranti pa so predrlj policijski kordon in so korakali mimo konzulatnega poslopja pevaje pesmi, na kar so se vrnili zopet istim putem. Gruča se je podala na to k spomeniku Goluchowskega, kjer jo je rekvirirani oddelek vojaštva razpršil. Del demonstrantov se je zopet zbral pred spomenikom Mjejskega, kjer so se demonstranti razšli, odpevši več narodnih pesmi.

Kaznovani dijaki.

PETROGRAD 8. (B.) »Pavateljstveni vjestnik« objavlja naredbo ministra za ljudsko naobrazbo, s katero so vsi dijaki prvega leta Charkovskega veterinarskega zavoda relegirani radi tega, ker so razžalili profesorja kemije. Razžaljenje so storili s tem, da so dne 28. novembra izročili profesorju poziv naj se odpove učni stolici, ker da predava znanost brez sistema in nejasno. Naredba poudarja, da je kolegij profesorjev spoznal obdolženje proti profesorju, kakor popolnoma neutemeljeno.

Demonstracije delavcev in dijakov srbskih.

BELGRAD 8. (B.) Delavci in dijaki so priredili večerj pojave proti posamičnim določbam novega tiskovnega in društvenega zakona. Prišlo je do spopada s policijo, o čemer je bilo več njih aretiranih.

Konji za Turčijo.

ODESA 8. (B.) V zadnji čas je bilo ukreanih tu nekaj neznatih partij konj, ali, kakor se govori, za turško vojsko in ne za južno Afriko.

Turčija taji.

CARIGRAD 8. (B.) »Agence de Constantinople« zatrja na podlagi informacij iz uradnega vira, da so popolnoma neosnovane vse vesti v vnanjih listih, da je v Albaniji počila ustaja in da so na turško-srbski meji Albanci ubili tri srbske kmete in jedno žensko.

Velikanska rastava pohištva in tapacij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo donesrečo. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela **prvo slov. zalogo pohištva** iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici **Antona Černigoj-a** katera se nahaja v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1. (na desni strani cerkve sv. Petra). Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst. **TRST** TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21 Velik izbor tapacij, vzorci in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih. **Cene brez konkurence.** ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 glđ. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Napoleoni št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki sta shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro prekrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalni in za loga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (adej c. kr. deželne sodnije.)

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovoljejo gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarna in sladničarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladice. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“ Fran Benčiča v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvale vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakovostno: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsakga poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznana slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popravilne ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljublja, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladice v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za Voroške, birne, krste in druge slavnostne prilike. skovisten, svak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domači mali-ovci po niski ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdejavajo po tovarniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inženir in živec v Trstu ulica Ghega 10 nasproti kavarni Fabris.

Delavnica za popravilne vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovarska delavnica. Alojzij Schromek & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Ponte della Fabbra št. 2 vogal ul. di Londra. Torre. Podružnica „Alla città di Londra“ z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nove 3. (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od g. 6.50 do 24, za dečke od g. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gld. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovrtnikom od astrahana od gld. 5.—14, ravno take podšite s kožuvinom po gld. 12.—14. Površne suknje v velikem izboru od gld. 18.—32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gld. 2.50 — 4.50, finije od gld. 5.—9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3.—12 let od gld. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (zlojčeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu. Črtane močne stajice za delavce gld. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja oblek po meri ter se se posebno vdejava vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Anton Breščak v Gorici, Gospoška ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime dzaatno, razne tapcarije itd. Daje tudi na obrok.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrda je izvršila doseđaj nad 200 obrtnih naprav,

med kojimi:

- 12 žag za obdelovanje lesa in pripravljane dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarn in kamnotiskarn.
- 13 mehaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
- 12 sladničarn, pekarn, tovarn za biškot in konfete.
- 32 napeljav električne luči.

Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd. Perilnice, Predilnice, Tovarne za parafin in cerezin, sardine, Mline, Podjetja za napravljane soli, Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja, Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

Odlikovan z dvema zlatimi in bronastimi kolajnami

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzoru izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolenjalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. — Najfineje testenine, po jako niskih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Novo tržasko pogrebno podjetje

Piazza della Legna 4.

vsakovrstne pogrebe po najzmernejših cenah

Podjetje ima v zalogi bogat izbor vencev in drugih mrtvaških predmetov.

Opozarja se slavnemu občinstvu, da ne zamena našega naslova (Piazza delle Legna št. 4) z namišljenimi agenti za pogrebe, ki so bili že davno odpušeni od našega podjetja.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklce se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvin kinina.

Steklenice po kron 1'20, 2'— in 3'60.

Vdobja se samo v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

Poštne pošiljave s povzetjem.

Prvo primorsko podjetje za

razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in kamor si bodi.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali druge zboze.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij

in

ISTRSKI TERAN,

ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmarjem in restavracijam.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Remeljni v velikem izboru, bukove debla orehovina, jelovina, trl les vsake vrste, dogice za parkine, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderia št. 10.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.

Kožuhar in izdelovalec kap

Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuvin in kap za civilne in vojaške osebe. Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuvine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvno niski ceni se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura obstoječa iz

14 krasnih dragocenih predmetov in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno urejena s 3 letnim jamstvom in skatljico.
- 1 krasna goldin ali nikljasta okropna veržica s privodom. Pariški sisten.
- 1 goldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in ovrtnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno punier.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 žepno ogledalo v etviju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih predmetov z uro Anker-Remont. vred pošilja le za 2 glđ. 95 nč. s povzetjem ali po naprej poslanem denarju, tvrdka.

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarjajoče sprejmem v 8 dneh nazaj izpovrnen denar, vsled česar nima kupec nikakega rizika. Bogato ilustrirani cenik raznovrstnih dragocenst brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen. žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRSKA BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovih zalogi, analizovana in stavljen pod stalno kontrolo zavoda za kemično analizovanje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato sta stavja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministarstvo radi pregotega kvarjanja vina, ki stavja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, negde je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz Visa	34
Vino Opello	38
Belo vino iz Visa	40

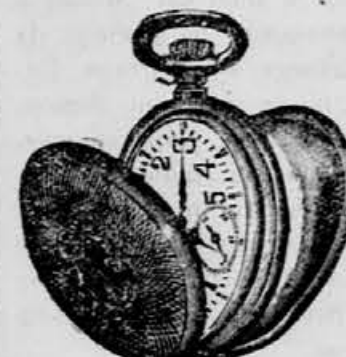
Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Švicarska urarska obrt.

Samo 16 K.

Naznajamo vsem veščakom, častnikom, poštnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprejeni edino razprodajo novoiznajdene originalne genfske 14 karatne remont. ure zlatega elektro-plaque, »sestav glashütte«. Te ure imajo protimagnetične precizistični urni stroj so najtanjše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pisмено jamstvo. Okrov ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katere ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6 mesecih 10.000 dodatnih naroč in okoli 3000 polvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron poštnina in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejam mošnjček od usnja. Krasne in moderne veržice od zlatega plaque za gospode ali dame (tudi ovrtnjice) po 3. — 5. — in 8. — K. Ako ura ne ugađa, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na Razpošiljanje ur „Chronos Basel (Švica). Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

Jakob Kosmerlj

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbor raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v aliei Bastione št. 2.

nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.